

Piśmiennictwo

1. Anczykowski F., Chowaniec W.: Medycyna Wet. 11, 531, 1955.
2. Artemenko J. S.: Veterinarija, Moskwa, 11, 62, 1967.
3. Boray J. C.: Austr. vet. J. 35, 282, 1959.
4. Bosman C. J., Thorold P. W., Purchase H. S.: J. S. Afr. vet. med. Ass. 32, 227, 1961.
5. Butler R. W., Yeoman G. H.: Vet. Rec. 74, 227, 1962.
6. Chowaniec W., Paciejewski S., Piątkowski S.: Medycyna Wet. 32, 76, 1976.
7. Cvetković Lj.: Vet. Glasn. 22, 42, 1968.
8. Furmaga S., Gundlach J. L., Sobiszewski K.: Biuletyn V Zjazdu PTNW, Olsztyn, II, 459, 1974.
9. Gaensler J. S.: Die Blauen Hefte 49, 445, 1972.
10. Grzywiński L., Klucznik P.: Medycyna Wet. 29, 167, 1973.
11. Guilhaon J., Graber M.: Bull. Acad. vét. Fr. 35, 275, 1962.
12. Horak J. G.: J. S. Afr. vet. med. Ass. 33, 203, 1962.
13. Kobulej T., Udvarhelyi J.: Acta vet. hung. 22, 219, 1972.
14. Kozakiewicz B.: Wiad. parazyt. 22, 161, 1976.
15. Lämmler G., Sahai B. N., Herzog H.: Acta vet. hung. 19, 447, 1969.
16. Mereninskij A. I., Gluzman I. J.: Veterinarija, Moskwa, 10, 62, 1968.
17. Mereninskij A. I.: Diss. doktora vet. nauk, wyd. VOTKIG im. akad. K. J. Skrzjabina, Moskwa, 1971.
18. Orłova K. V.: Veterinarija, Moskwa, 4, 20, 1953.
19. Romaniuk K.: Medycyna Wet. 27, 240, 1971.
20. Romaniuk K.: Zesz. nauk. ART Olszt. (107), 97, 1973.
21. Romaniuk K.: Medycyna Wet. 30, 463, 1974.
22. Trifonov Tr., Dushepeeva Y., Meshkov St., Vekov Dim.: Proc. Symp. on Veterinary Parasitology, 7-8 maj, Varna, 93, 1974.
23. Visnjakov J., Ivanov V.: Angew. Parasit. 5, 220, 1964.
24. Wieczorowski S.: Medycyna Wet. 27, 79, 1971.
25. Wieczorowski S.: Medycyna Wet. 27, 146, 1971.
26. Zadura J., Nieć L.: Medycyna Wet. 8, 370, 1952.
27. Zadura J.: Acta parasit. pol. 8, 345, 1960.

Adres autora: doc. dr habil. Wiesław Chowaniec, ul. 22 Lipca 3 m. 25, 24-100 Puławy.

Хованец В., Зиомко И., Пацевски С. — Эффективность препаратов Теренол Hoechst и Занил — ICI в борьбе против Paramphistomum sp. у крупного рогатого скота.

Исследования провели на 100 коровах в возрасте 4—10 лет, разной породы и кондиции весом в

350—450 кг, зараженных в естественных условиях трематодами Paramphistomum sp. Препараты вводили перорально, однократно: Terenol — 65 мг активной субстанции на 1 кг веса тела в форме водной суспензии, а Zanil по 30 мл на 100 кг веса тела но не больше чем 100 мл на одно животное. Эффективность проверяли методом секции в 5 дней после применения препарата. Контролю были животные не подвергнутые лечению. Полученные результаты указывают, что Terenol оказывает большую активность в отношении к взрослым формам Paramphistomum интенсивность = 83,5%, экстенсивность = 82,5%. Препарат Zanil мало эффективен: интенсивность = 19,5% экстенсивность = 0. При клинических наблюдениях не установили никаких токсических симптомов лечения.

Chowaniec W., Ziomko I., Paciejewski S. — The efficacy of Terenol-Hoechst and Zanil ICI in the control of Paramphistomum sp. in cattle.

The examinations were carried out on 100 cows, aged 4—10 years, different breed, the weight from 350 to 450 kg, infested with distomata of Paramphistomum sp. The drugs were given once orally in the following doses: Terenol — 65 mg/kg of live weight in the form of water solution, and Zanil — 30 ml/100 kg of weight, but an animal was not given more than 100 ml. The effectiveness of the drugs was checked at necropsy after 5 days since the drugs application. Animals non-treated served as controls. It was found that Terenol was high efficacious against the adult forms of Paramphistomum sp.; intense-effectiveness was 83.5% and extense-effectiveness — 82.5%. Zanil proved to be non-efficacious in the control of the distomata (intense-effectiveness = 19.5%, extense-effectiveness = 0). No side-effects were observed following the drugs application.

TĘRESA WOJTON

Skuteczność niektórych kokcydiostatyków w zwalczaniu inwazji Eimeria necatrix u drobiu

Z Zakładu Parazytologii i Chorób Inwazyjnych Instytutu Weterynarii w Puławach

Niniejsza praca jest kontynuacją badań nad skutecznością kokcydiostatyków na kokcydiozę jelit cienkich drobiu. W poprzednich pracach (1, 2) badano skuteczność Anticoccidu, Amprol plus, Coccidotu i Sulfatyfu przy inwazji *E. acervulina* oraz *E. maxima* u kurcząt.

Celem niniejszej pracy było określenie skuteczności wyżej wymienionych leków w zwalczaniu *E. necatrix*.

Materiał i metody

Badania przeprowadzono na 180 kurczętach typu brojler w wieku 4 tygodni wolnych od kokcydiozy. Kurczęta zarażano sondą do wola podając ± 100 000 sporulowanych oocyst na jedno kurczę.

Układ doświadczenia, dawki leków, czas ich podawania zachowano jak w poprzednich pracach (1, 2). Sekcjonowano po 2 kurczęta na piątą i ósmą dzień z każdej grupy doświadczałnej i kontrolnej w celu określenia zmian anatomopatologicznych oraz zebrań oocyst z jelit.

Określenie skuteczności oparte było na wartościach indeksu antykokcydialnego (1) przyjmując, że dobry indeks wyraża się liczbą 180 i więcej, średni 160—179, a ubogi poniżej 160.

Wyniki i omówienie

W okresie 2 tygodniowej obserwacji po zarażeniu kurcząt *E. necatrix* nie stwierdzono upadków. Natomiast obserwowano objawy kliniczne w grupie kurcząt zarażonych i nie leczonych (kontrola negatywna). Objawy te wyrażały się w początkowym okresie zmniejszonym apetytem, a następnie całkowitą jego utratą. Wydalany przez kurczęta kał był rozrzedzony.

Tab. 1. Wartości indeksu antykokcydialnego wyrażające skuteczność badanych kokcydiostatyków na *Eimeria necatrix*

Gatunek kokcydii	Indeks antykokcydialny				kontrola (kurczęta nie leczone)
	Anticoccid	Amprol plus	Coccidot	Sulfatyf	
<i>E. necatrix</i>	179	188	182	177	151

W grupach kurcząt zarażonych i leczonych objawy te słabiej uwidaczniały się, a po zadaniu leków po dwu do trzech dniach ustępowały. W grupie kurcząt kontroli negatywnej sekcyjnie na 5-ty dzień w jelitach cienkich stwierdzano silnie zaznaczone zmiany nieżyłowe, wyrażające się pogrubieniem ściany jelita oraz rozpułchnieniem błony śluzowej, która miejscami pokryta była plamistymi wybroczynami. Światło jelita wypełniał kał z domieszką śluzu i krwi. Mikroskopowo w zeszkobinach błony śluzowej jelit stwierdzano liczne duże schizonty.

Na sekcji 8-go dnia od zarażenia w wyżej wymienionej grupie kurcząt obserwowano jedynie tylko nieznaczny obrzęk błony śluzowej. W grupie kurcząt zarażonych i leczonych zarówno 5-go jak i 8-go dnia stwierdzano w jelicie cienkim słabo zaznaczone zmiany nieżyłowe. Zwierzęta kontroli pozytywnej były wolne od kokcydiozy przez cały okres doświadczenia.

Wartości indeksu antykokcydialnego dla szczepu *E. necatrix* przy stosowaniu badanych kokcydiostatyków zebrane są w tabeli.

Jak wynika z otrzymanych wartości indeksu antykokcydialnego dobrym lekiem okazał się

Amprol plus i Coccidot, natomiast średnio skutecznym — Anticoccid i Sulfatyf.

Piśmiennictwo

1. Soltys A., Wojtoń T.: *Medycyna Wet.* 31, 144, 1975.
2. Wojtoń T.: *Medycyna Wet.* 32, 78, 1976.

Adres autora: mgr Teresa Wojtoń, ul. 22 Lipca 3/12, 24-100 Puławy.

Войто́нь Т. — Эффе́ктивность некото́рых кокцидиостати́ков в борьбе́ против *Eimeria necatrix* домашней птицы.

Исследовали эффективность препаратов Anticoccid, Amprol plus, Coccidot и Sulfatyf в борьбе против кокцидиоза тонких кишек домашних птиц вызванного паразитами *E. necatrix* оценивая уровень антикокцидиального индекса.

Установили, что Amprol plus и Coccidot являются эффективными препаратами а Anticoccid и Sulfatyf умеренно эффективными.

Wojtoń T. — The efficacy of some coccidiostatics in the control of the invasion of *E. necatrix* in poultry.

The efficacy of Anticoccid, Amprol plus, Coccidot, and Sulfatyf was assayed in the control of coccidiosis of the intestines caused by *E. necatrix*. The evaluation of the drugs was based on the value of anti-coccidial test. It was found that Amprol plus and Coccidot were effective, but Anticoccid and Sulfatyf were less potent.

PATOLOGIA I TERAPIA

ZENON VOELKEL
Krotoszyn

Leczenie gnicia racic u owiec

Po nieudanych próbach zastąpienia żywej wełny włóknem syntetycznym, nastąpił powrót do hodowli owiec na całym świecie w tym również w Polsce. Rozwijająca się spontanicznie hodowla tych zwierząt, nakłada na służbę weterynaryjną dodatkowe obowiązki, prowokując do zapoznania się od podstaw z tą skomplikowaną gałęzią produkcji. Choroby owiec są dla wielu zagadnieniem nowym i bardzo często mało znanym. Istnieje jeszcze trudność dodatkowa a mianowicie zwiększona wrażliwość na drobne błędy zootechniczne. W wyniku tych błędów dochodzi często do niewspółmiernie wysokich strat ekonomicznych. Do tych drobnych błędów zootechnicznych zaliczyć można wilgotność w otoczeniu owczarni i niesystematyczne skracanie racic. Na skutek takich zaniedbań dochodzi do gnicia racic i zanokcicy u owiec, choroby znamej na całym świecie. Straty gospodarcze spowodowane przez tę przypadłość są wysokie. We Włoszech wynoszą one w skali roku 1 700 000 000 lirów (5).

W Polsce na wspomniany temat brak danych, można jednak wnioskować, że choroba powoduje poważne straty gospodarcze. Aktualne

piśmiennictwo nie podaje skutecznych środków profilaktycznych przeciwko gniciu racic u owiec.

Dotychczasowe leczenie prowadzi się do stosowania miejscowego najróżniejszych środków jak eter, jodoform i dziegieć (2, 4) oraz w pewnych przypadkach okazały się skuteczne okłady z 10% formaliny a nawet antybiotyki podane na odsłonięte tworzywo racicowe (5). Ostatecznością była zawsze amputacja jednej racicy (1, 3, 6), co prowadziło do okaleczenia zwierzęcia przystosowanego do dalekich wędrowek na pastwisko.

Profilaktycznie zalecano zawsze i od dawna hartowanie racic, czemu służyło przepędzanie owiec po matach nasyconych roztworem siarczanu miedzi, lizolu, kreoliny lub dziegciu (2, 4). Wszystkie te poczynania prócz małych walorów profilaktycznych, reprezentowały jeszcze mniejsze wartości lecznicze. Równocześnie były drogie i pracochłonne a obecnie przy braku rąk do pracy, niewykonalne. W tej sytuacji należało szukać sposobu skuteczniejszego, tańszego i prostszego.